

PSYCHISCHE PROBLEMEN

- ‘Controleverlies’ is het centrale kenmerk van vrijwel alle psychische problematiek.
- Klachtgerichte interventies leiden niet automatisch tot functioneringsherstel.
- Het herstelproces is een interactieel proces met de werkomgeving.

Randvoorwaarden voor adequate uitvoering van de richtlijn

- de bedrijfsarts start de begeleiding binnen 2 weken na de verzuimmelding
- per consult is minimaal 30 minuten beschikbaar
- vervolgsconsulten gemiddeld eenmaal per drie weken
- contact met werkomgeving/leidinggevende gemiddeld eenmaal per maand.

1 PROBLEEMORIËNTATIE EN DIAGNOSTIEK

Pas deze richtlijn toe als een werknemer lijdt aan controleverlies en functioneringsproblemen ten gevolge van:

- stressgerelateerde klachten (spanningsklachten, overspanning, chronische overspanning)
- of lichte tot matige depressie
- of angststoornis
- of overige psychiatrische stoornissen
- en de werknemer niet te veel weerstand heeft tegen de diagnose ‘psychische problematiek’.

Pas deze richtlijn niet toe als alle klachten het directe gevolg zijn van:

- een acute emotionele staat (bijvoorbeeld boosheid),
- of van een somatisch beeld.

Inventariseer en beoordeel

- klachten, functioneringsbeperkingen, oorzakelijke factoren
- probleemoplossend vermogen van de werkende en van leidinggevende
- in hoeverre het beeld kan worden verklaard vanuit een stressproces (eisen, problemen en gebeurtenissen uit de omgeving en vanuit aan de persoon verbonden kwetsbaarheden)
- mogelijke complicaties bij werknemers met een somatische hypothese, suïciderisico, irrationele cognities of rigide persoonlijkheidskenmerken, slachtoffers van ongewenst gedrag en bij werknemers waarbij een conflict in de arbeidssituatie de belangrijkste etiologische factor is.

Ga na of het herstelproces stagneert

Geen stagnatie of normaal beloop

- biedt steunende maar terughoudende begeleiding en blijf het verdere herstelproces monitoren.

2 INTERVENTIES

Vul minimaal de rol van **procesbegeleider** in en **overweeg** daarnaast een **interventierol** gericht op werkende en/of op het werksysteem.

Monitor het klachtenpatroon door **maandelijks diagnostiek** met de 4DKL, om uit te sluiten dat de klachten zich ontwikkelen tot een depressieve stoornis/angststoornis.

Interventietaken

- ondersteun de werknemer bij het nemen van herstelstappen met behulp van eenvoudige cognitief-gedragsmatige interventies zoals het bieden van een rationale, perspectief, dagstructuur, positief heretiketteren
- geef uitleg, voorlichting en ondersteuning aan betrokkenen in de werkomgeving
- overleg met de huisarts als klachtenpatroon en lijdensdruk gedurende twee maanden onveranderd blijven of verslechteren.

Bij stagnatie

- indiceer en initieer interventies en zie toe op adequate uitvoering daarvan.

3 PREVENTIE EN TERUGVALPREVENTIE

- Versterk het probleemoplossend vermogen van werknemer en werkomgeving om terugval te voorkomen
- Wees beschikbaar indien de betrokkene daaraan behoefte heeft op grond van symptomen die eerder tot uitval hebben geleid
- Adviseer nader onderzoek (RI&E, PMO, organisatie- of werkplekonderzoek) als er aanwijzingen zijn voor problematiek die door meerdere werknemers wordt ervaren.

4 EVALUATIE EN AFSLUITEN VAN DE BEGELEIDING

Begeleiding door de bedrijfsarts duurt voort tot ná volledige werkhervatting.

Evalueer

met de werknemer

- in de eerste drie maanden iedere drie weken
- na drie maanden minimaal iedere zes weken

met de leidinggevende

- tenminste iedere vier weken

met andere behandelaars

- bij stagnatie of terugval
- en bij twijfel over de diagnose

met de arbeidsdeskundige (en eventueel de verzekeringsarts)

- als structurele werkaanpassingen nodig zijn
- of als hervatten bij de eigen werkgever niet mogelijk is

PROCESFASE	HERSTELTAKEN	INTERVENTIES	TIJDPAD	STAGNATIE
Controleverlies leidt tot 1. CRISISFASE	- begrip en inzicht - acceptatie - rust en ontspanning - structuur	- voorlichting (mondeling en schriftelijk) - rationale - praatadviezen - perspectief geven - positief etiketteren - piekeropdrachten - dagstructuur - slaapstructuur	Afronden na ca. 3 weken Doel dan niet bereikt? Zie stagnatie →	Heroverweeg de uitgangspunten: - probleemoriëntatie aanvullen? - diagnose wijzigen?
Zicht op oorzaken leidt tot 2. PROBLEEM- EN OPLOSSINGSFASE	Van oriëntatie op problemen naar oriëntatie op oplossingen. - in kaart brengen van problemen en oplossingsrichtingen	- probleem- en oplossingsinventarisatie, - schrijf- en registratieopdrachten.	Afronden na 3-6 weken na afsluiten van 1 ^e fase Doel dan niet bereikt? Zie stagnatie →	- interventies aanpassen? Doorloop opnieuw de fase (+ bijbehorende taken) en rond af conform het gegeven tijdpad.
Toepassen van oplossingen leidt tot 3. TOEPASSINGSFASE	Oriëntatie op toepassingen. - oppakken van alle rollen en taken - functioneringsherstel	- schemata - anticipatie opdracht - saneringsopdrachten	Afronden uiterlijk 6 weken na afsluiten van de 2 ^e fase Doel dan niet bereikt? Zie stagnatie →	

Handelen van de bedrijfsarts bij het proces van controleverlies naar functioneringsherstel.